

Ommetje Dorestad (het Rotterdam van de vroege middeleeuwen)

Rondwandeling De Overtoom

- **Periode:** jaren 676-850
- **Startpunt:** jaarpaal 676, Café De Keizer, (Holterstraatweg 186, hoek Lichtenbergerweg, Holten)
- **Lengte:** 6,5 km

Gebruiksaanwijzing

- Getallen verwijzen naar de jaartallen op de paaltjes.
- Letters verwijzen naar de zijde van de informatiebus: R = regionale gebeurtenissen; N = Nederland; E = Europa; W = overige werelddelen.
- Scan onderweg QR-codes voor filmpjes e.d.

Bewegwijzering

Wit-paarse bordjes geven de looprichting aan. De bordjes zijn vaak bevestigd aan lantaarn- en straatnaampalen.

Podcast

Tip! Beluister voor je op pad gaat de podcast bij deze rondwandeling. Dan krijg je in het kort te horen wat er in deze periode gaande is. Dat maakt het gemakkelijker om gebeurtenissen die je onderweg tegen komt in die tijd te plaatsen. De podcast staat op de website van het Wereldtijdpad: zie pagina De Overtoom op wereldtijdpad.nl.

Intro

Als je dacht dat het hier rond 700 maar een treurige boel was, dan hebben we een verrassing voor je. Loop een ommetje Dorestad en ontdek dat het op de splitsing van Rijn en Lek ruim duizend jaar geleden een drukke boel was. Een beetje te vergelijken met

het Rotterdam van nu. Dorestad was namelijk de grootste havenstad van noordwest Europa: veel handel en internationaal georiënteerd. Okay, Dorestad telde maar een paar duizend inwoners, maar vergeleken met Utrecht (400 inwoners) en Amsterdam (moerasgebied) alleszins respectabel voor die tijd.

De inwoners van Dorestad zijn Friezen (Wikipedia)

Dorestad lag op de plek van het huidige Wijk bij Duurstede en werd in 1842 toevallig herontdekt. Hoe? Dat ga je in de loop van deze wandeling zien.

Schrik niet...!

Tijdens het eerste deel van de wandeling wordt bij vrij veel jaarpaaltjes even stil gestaan. Maar na jaar 700 loop je met zevenmijlslaarzen door de geschiedenis.

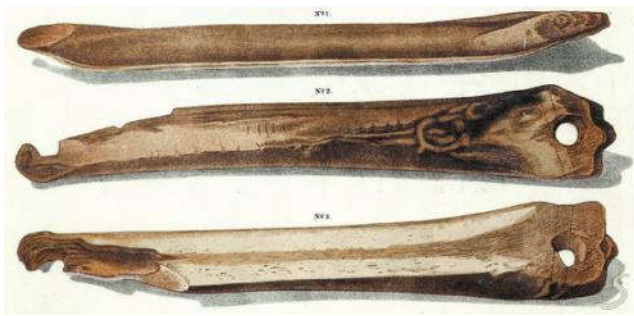

Oosterse kruiden (Bridgewaterwebshop)

677-N Wat schaft de pot in Dorestad?

Wat stond er zoal op het menu?
Hoe is die rijkdom te verklaren?
Geen aardappels op het menu. Hoe zit dat?

Kijk ook even wat er in het Oost-Romeinse Rijk aan de andere kant van Europa gaande is (**677-W**). Daar hebben ze in Dorestad geen weet van. Hoezo?

Glissen (Schaatsmuseum)

681-N1 Laat ze maar schuiven

En je kunt er ook op schaatsen!
Wat is jouw mooiste schaatsherinnering?

Slavenhandel van de Vikingen (Historiek)

684-N1 Tot slaaf gemaakte

Ook dat. In Scandinavië was het bezit van slaven goed voor je status. Deense en Noorse handelaren hadden er dan ook geen probleem mee in Dorestad hun 'overtollige' slaven te koop aan te bieden. Een zwarte bladzijde in de geschiedenis van Dorestad? Wat vind je zelf?

685-N1 Handelsstad

Zelf in het buitenland wel eens met 'handen en voeten' onderhandeld met een straathandelaar? Hoe ging dat?

Dorestad (Historiek)

686-N1 Stadsgezicht

Ook zo benieuwd naar hoe het was om in Dorestad te wonen? Luister dan naar de podcast *Baldo van Dorestad* (zie pagina De Overtoom op wereltijdpad.nl).

De blauwe lijnen zijn handelsroutes van en naar Dorestad (Dorestad onthuld)

688-N1 Internationaal netwerk

De handel kende ook in deze tijd geen grenzen! Een jaar later trekken de Friezen zich uit Dorestad terug. Hoe kwam dat zo? (zie voor een antwoord 689-N1)

DORESTAT FIT = in Dorestad geslagen (Dorestad onthuld)

692-N Openbare gebouwen

Waaruit is uit op te maken dat Dorestad enige allure had?

Aanlegsteigers langs de oever van de Kromme Rijn (Pinterest)

694-N Dorestad breidt uit

We weten niet precies hoe het was om vrouw te zijn in Dorestad. In China hadden ze daar in elk geval uitgesproken ideeën over (zie **694-W**). Waar kom je die opvattingen vandaag de dag nog tegen?

Wijnamfoor (Museum Boijmans)

746-N Wijntje?

Karel de Grote (742 of 743 – 814)

702-N Welke god is de beste?

Ken je een vergelijkbare situatie in onze tijd?

769-E De koning is dood. Lang leve de koning!

Het verhaal gaat dat Karel ook Dorestad heeft bezocht. De koning had geen vaste woon- of verblijfplaats, maar reisde van palts (koninklijke residentie, bijv. Valkhof Nijmegen) naar palts. Waarom vestigde Karel zich niet op één plek?

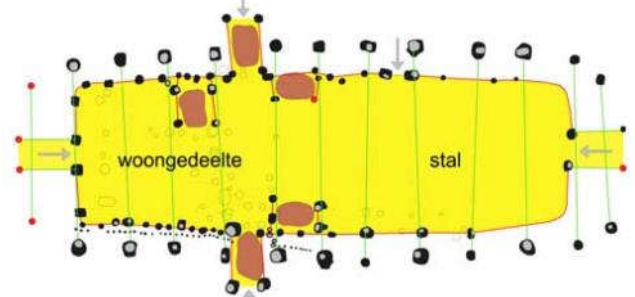
Radboud, koning der Friezen (679-719)

Woonhuizen (Dorestadontheuld)

716-N Missie mislukt

Hoe zou het komen dat als het er op aan kwam de koning bepaalde welk geloof zijn onderdanen aanhingen?

Indeling woonhuis Dorestad (Dorestadontheuld)

Rijn (Docukit)

720-N1 Aan de wandel

Waarom lag Dorestad uitgerekend aan een rivier? Zijn daar meer voorbeelden van?

822-N1 Wonen in Dorestad

Wat zou de reden zijn dat de inwoners van Dorestad zich nu wel christenen noemen?

De Noormannen voor Dorestad'. Schoolplaat van J.H. Isings (1927)

830-N Piraten

Ooit kwamen Scandinavische handelaren naar Dorestad om handel te drijven. Nu vooral om te plunderen. Hoe zou dat komen?

Valkhof – Nijmegen (Atlaskaart)

837-N Vrouwenroof

Waarom zouden de Noormannen vooral vrouwen ontvoeren?

Ook in onze tijd hoor je berichten over meisjes en vrouwen die door rebellen worden ontvoerd.

Voorbeelden?

Ontdekking van Dorestad

In 863 vallen Vikingen Dorestad opnieuw aan. Het is de genadeklap voor het handelscentrum. De handel verhuist naar Utrecht, Tiel, Deventer en Stavoren. Dorestad 'verdwijnt' uit de geschiedenis. In 1842 wordt Dorestad bij toeval teruggevonden. Wat was het geval? Arme werklozen uit Wijk bij Duurstede ontdekten rond 1840 een lucratieve bijverdienste. In de omgeving van het stadje groeven ze namelijk grote hoeveelheden botten van dieren en mensen op. De eeuwenoude beenderen verkochten ze aan bedrijven. Daar werden de botten tot beendermeel vermalen, dat als meststof werd gebruikt. Tijdens het graven naar botten kwamen ook potscherven, oude kammen en sieraden tevoorschijn, die voor een deel aan het Museum van Oudheden in Leiden werden aangeboden. Medewerkers van het museum begonnen in 1842 een opgraving op de plek waar de duizenden botten waren gevonden.

Ze concludeerden dat de nederzetting bij Wijk bij Duurstede het oude Dorestad moest zijn.

Wel eens van Troje gehoord?

De stad is bekend uit eeuwenoude Griekse heldendichten (*Ilias* en *Odyssee* van Homerus). De Duitse ondernemer en amateur-archeoloog Heinrich Schliemann begon rond 1870 opgravingen in West-Turkije en herontdekte daar de mythologische stad.

Vondsten door L.J.F. Janssen bij de eerste archeologische opgraving in 1842 te Wijk bij Duurstede (Wikipedia)

850 Eindpunt

Van hier terug naar startpunt café De Keizer:

1. Steek bij zwembad 'Twenhaarsveld' de Rijssenseweg over: paarse wandelroute (gevaarlijke oversteek!).
2. Rechts en na spoorwegovergang 1e weg links: Valkenweg: paarse wandelroute.
3. 1e weg rechts: Vossenweg (paarse wandelroute).
4. 1e weg rechts: Forthaarsweg (Keuzepunt M63, paarse wandelroute).
5. Einde weg rechts: Sprokkelweg (paarse wandelroute).
6. Einde weg links: Rijssenseweg.

Leuke wandeling gehad?

U kunt het Wereldtjpad steunen door een donatie over te maken naar bankrekening NL58 INGB 0671 8797 58 t.n.v. Stichting Wereldtjpad.

Hartelijk dank!

Colofon

© 2021 Stichting Wereldtjpad / Rijssen-Holten

Samenstelling: Floor Looy
Projectmanagement: IKOconsult, Almelo

De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten van derden zo goed mogelijk te regelen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich tot de uitgever wenden.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De Stichting Wereldtjpad aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor schade als gevolg van niet of onjuiste vermelding van gegevens in deze uitgave. U kunt eventuele opmerkingen schriftelijk of per mail doorgeven aan de stichting